Descobertes catalanes

Autor:
Data de publicació: 08-06-2014

(dif)

Senyeres a Nova Guinea (1540)

Quan vaig estudiar trigonometria esfèrica a Preu vaig voler la resposta a dues preguntes, la 1ª “com es troba la latitud?”, la 2ª “com es troba la longitud?”. La resposta a la 1ª => amb el sextant, em va convencer, però tothom em va contestar a la 2ª => amb el rellotje. Jo intuía que es podia fer sense rellotje, em va costar quasi 15 anys provar-ho, ja que m’ho van negar: el Dr. de l’observatori Fabra, un enginyer de camins, dos companys astrofísics..., no era sinó el sistema de distàncies llunars de Jaume Ferrer de València (per això no vaig parar fins aconseguir un original de la 1ª edició de les taules d’en Mendoça para demostrar-ho als incréduls pco documentats.).

Tant s’ha vilipendiat el sistema que, inclús en el DVD basat en el llibre de Dava Soebel “The longitude” es fa mofa de Maskelyne i altres astrónoms dient “i que fan quan és núvol?”, dons Sra. deixim contestar des de un lloc publicat a internet, a la nècia pregunta a que ha conduït el seu llibre (que l’ha fet guanyar millions): “el mateix que els que navegan amb el rellotje => esperar a que marxin els núbols”. La majoria dels defensors de Harrison pensan que el rellotje és una mena d’oracle que et dona la longitud directament, peró amb el rellotje també cal fer mesures amb el sextant.

Per cert, el càlcul de la longitud mitjançant el rellotge va ser proposat per primera vegada per Ferrán Colom

En acabar la guerra civil Espanya es va quedar sense els grans cervells, tots eren pro-república (Julio Rey Pastor => Argentina, Severo Ochoa => USA), degut a això varen tenir els 40 i 50, ensenyants mediocres,

Taula de continguts

1 Descoberta portuguesa d'Austràlia
2 Tractat de Saragossa
3 El llac espanyol
4 Descoberta catalana d'Austràlia
5 Referències
6 Enllaços externs

Descoberta portuguesa d'Austràlia

Hi ha una teoria del possible Descobriment d'Austràlia pels portuguesos es basa en l'afirmació que Cristóvão de Mendonça va poder arribar a l'illa en l'any 1522.[1]

No obstant això, no va ser fins al segle XVII que l'illa va ser objecte de posteriors exploracions europees.

Algunes expedicions a la famosa Terra Australis són les realitzades per: l'holandès Willem Jansz el 1606, l'hispanyol Luis Váez de Torres el 1607 i els holandesos Dirk Hartog el 1616, Jan Carstensz el 1623 i Abel Tasman el 1642.

Durant molt de temps Austràlia es va conèixer com Nova Holanda i Abel Tasman va donar el seu nom a l'illa de Tasmània.

Però en realitat, pel Tractat de Saragossa, Portugal només podia explorar la part occidental d'Austràlia.

Tractat de Saragossa

Imperi portuguès.

Meridià de Saragossa a Nova Guinea

El Tractat de Tordesillas (1494), mitjançant el meridià calculat per Jaume Ferrer, va dividir el món en dues semiesferes d'influència: la meitat a l'est del meridià de Tordesillas pertanyia a Portugal i la meitat a l'oest, a les Espanyes, encara que la versió avui oficial diu que es va donar a Castella en contradicció amb el text del tractat:

"..."queden e finquen para los dichos sennores Rey e Reyna de Castilla e de Aragón, etc e para sus subçesores e sus reynos" ...[2] (...) haziendose una raya o lina derecha de polo a polo donde se acabaren las dichas doscientas e cincuenta leguas queden e finquen para el dicho Sennor Rey de Portugal e de los algarbes, etc e para sus subçesores e reynos para siempre jamás e que todas las yslas e tierra firme que has ta los dichos veinte días deste mes de junio en que estamos sean falladas e descubiertaspor los nauios de los dichos sennores Rey e Reyna de Castilla e de Aragón, etc e por sus gentes (...) queden e finquen para los dichos sennores Rey e Reyna de Castilla e de Aragón, etc e para sus subçesores e sus reynos / para siempre jamás como es y ha de ser suyo lo que es o fuere hallado allende la dicha rraya de las dichas treszientas e setenta leguas(...)

anys més tard, va tornar a reunir-se amb els portuguesos ara al Pacífic, es va signar el 1522, el Tractat de Saragossa (encara que va ser negociat Barcelona, tal com havia passat trenta any abans amb les butlles intercaetera d'Alexandre VI que van generar el Tractat de Tordesillas, ja que era on es trobava l'emperador), que va acabar de dividir definitivament el món en dos meitats. L'oest d'aquesta línia a Portugal, a l'est amb les Espanyes

Cal assenyalar que, en la negociació d'aquest tractat, es va amagar la longitud veritable de les Filipines, per fer-les

caure del costat de les Espanyes.

El tractat fixava les esferes d'influència de Portugal i les Espanyes a 297,5 llegües a l'est de les Moluques. Aquesta línia de demarcació es trobava per tant a prop del meridià 135 oest.

actual

Pel Tractat de Saragossa, Portugal compra els drets de les Espanyes sobre les Moluques (que en un càlcul real pertanyien a Portugal), incloent els de propietat, dret de navegació i dret de comerç. El pacte incloïa una clàusula per la qual el Rei de les Espanyes podia invalidar el tractat a canvi de tornar el pagament que havia rebut.

Es pot veure ben clar al mapa que la divisió actual entre els estats d'Indonèsia i Papua-Nova Guinea a l'illa de Nova Guinea està d'acord amb el meridià de Saragossa. La part occidental Papua-Nova Guinea com d'Austràlia, corresponia a Portugal La part occidental corresponia a les Espanyes

El llac espanyol
Durant 229 any el Pacífic va rebre merescudament el nom de "llac espanyol" Pel que fa als catalans segons la historia oficial van desaparèixer del mapa en l'època dels Reis Catòlics sense tenir, des de llavors, cap paper en les descobertes, (en tot cas prou significatiu) contradient els nombrosos mapes dels segles XVI i XVII, on tota Amèrica està farcida de banderes catalanes.

La descoberta catalana d'Austràlia és de 1520 a 1540, 200 anys abans de que els anglesos assaltessin Manila i robessin tots els mapes incloent el de l'estret de Torres, amb els que li va ser fàcil a Cook el poder redescobrir el 1779 tantes illes dels pacífic que ja havien estat descobertes 200 anys abans (alguns d'aquests mapes es van subhastar a Sotheby's).

Per haver explicat tot això al seu llibre (incloent el fet que Cook no havia descobert Austràlia), Collingdridge va ser expulsat de la Royal Society i va haver d'emigrar a Austràlia on morí, després però, d'haver rebut una condecoració d'Isabel II per haver defensat les gestes dels descobridors hispanyols.

Descoberta catalana d'Austràlia

Representació de la costa oriental d'Austràlia amb dues senyeres (de cap per avall)

Representació de la costa oriental d'Austràlia amb dues senyeres (de cap per vall)

El primer mapa d'Austràlia pels europeus coneixen fet correspon a la part oriental, i abans de 1606. Hi ha molts noms que l'identifiquen com un mapa de l'autor català.

Hi ha uns topònims que apareixen al mapa Australia first map i que els estudiosos del segle XIX identifiquen com "Argot franco-portuguès" a l'estudi fet sobre el mapa original de la Huntington Library, H.Harrisse diu textualment:

“..Probably made in Dieppe, France either by a Portuguese cartographer or based on a Portuguese prototype, judging

from the Portuguese influence on the geographical names.....” [3]

Tant en portuguès com en occità "illa" s'ha escrit sempre "ilha" , amb "ll", només existeix en català.

"Illa" o "Illes" (x10 vegades)
Rio grant
Ille grossa
Basse grant
Cap Mata
Golf serra
Terra alta
Bassa larga
Riu malla
Seralta
Cap bon espor-
Bonno parla
Rio bassa
Bon final
Cap groca
C.grant
C.aufria
Port malla
Illa fermoza

Els francesos ni occitans de l'època van tenir presència o participació en cap exploració d'aquesta part del pacífic. Quant a la llengua portuguesa,

Per explicar el llenguatge ben particular dels topònims que apareixen als mapes, Collingdridge el 1850 va decidir qe era un "argot francoportuguès", d'aquí que considerés la descoberta com portuguesa però el 1870 Major apel·lant a un millor coneixement de les llengües romàniques, va dir que Collingdridge estava equivocat i va sentenciar que aquesta llengua era l'occità, cosa impossible en el cas d'"illa" (cal recordar "Vielha" en aranès fill de l'occità). Aquest fet deixa clar que els que van donar nom als topònims només podien ser catalans o els que van cartografiar la costa oriental eren catalans.

Mapes amb latituds errònies

Planisferi de Cantino de 1502, que mostra Cuba per sobre del tròpic de cancer.

- CUBA I HISPANIOLA 12º MÉS AL NORD A "L’ADMIRAL'S CHART", A LA CARTA DE JOAN COSA I A LA DE CANTINO..- (De fet són a la meitat que pertanyia a Portugal segons el tractat d'Alcaçovas)-

És xocant veure, en alguns mapes de començament del s.XVI, totes les illes del Carib (incl. Cuba, Hispaniola), per sobre del Tròpic de Càncer

Existeix un mapa atribuït a Colom (la font anglesa l'anomena "the admiral's chart"), inclòs en la Geografia de Ptolomeu de 1513, imprès d'una talla en fusta, en el que dibuixa totes les illes per ell descobertes per sobre del tròpic de càncer, (incloent Cuba y la Hispaniola - quan en realitat estan per sota – veure els gravats), Colom coneixia perfectament la latitud, correspon a l'alçada de la polar mesurada amb el bastó de Jacob, el quadrant o l’astrolabi -hemisferi Nord (amb un quadrant casolà es pot mesurar amb un error inferior a 1º). L’error de 12 º de latitud d'aquest mapa està fet a propòsit, i el motiu únicament pot ser: "protegir la legitimitat de les terres descobertes abans del Tractat de Tordesillas", totes les terres descobertes abans de 1494 havien d'estar situades al nord del paral·lel de la Gomera, o

en cas contrari eren de Portugal ... (el mapa de Joan Cosa de 1500 i el de Cantino de 1502 copien ensems i amb la mateixa finalitat aquesta mateixa inexactitud)

Mapes amb longituds errònies

Demarcacions colonials entre Castella i Portugal als segles XV i XVI amb les Filipines al costat portuguès.

-Les Filipines senceres estan a la part de l'hemisferi "EST" del meridià de Tordesillas - (La meitat que pertanyia a Portugal segons el tractat de Tordesillas)-

Andrés García de Céspedes estava obsessionat en l'observació dels eclipsis de Sol i de Lluna, dels que en va treure deduccions per al càlcul de longituds i va poder situar els territoris en el globus terraqüi

Amb aquestes bases va realitzar un treball molt important juntament amb Luis Jorge de la Barbuda, per encàrrec de Felip II el 1596, davant els dubtes sobre la divisió del món que s'havia fet per part dels portuguesos i que s'acceptava com a bona.

El treball va concloure l'any de 1599, demostrant "erròniament que els mapamundi elaborats pels portuguesos, abastaven més territoris dels que realment els corresponia, i atès que ningú de l'època ho podia rebatre, es va començar a utilitzar aquest estudi per part dels espanyols, dient a la resta de nacions que els portuguesos havien ocupat territoris que no els pertanyien, quan en realitat era al revés.. (Avui dia se sap que les Filipines senceres estan a la part de l'hemisferi "EST", que pertanyia a Portugal segons s'havia signat al Tractat de Tordesillas i reafirmat al Tractat de Saragossa (1529) -vegeu el gravat-)

Vegeu també

Tractat de Calatayud
Tractat de Tordesilles
Tractat d'Alcàçoves
Tractat de Saragossa (1529)
Expedició de García Jofre de Loaisa
Andrés García de Céspedes

Referències

W. A. R. Richardson. Was Australia charted before 1606?: the Java la Grande inscriptions. National Library Australia, 2006, p. 101–. ISBN 9780642276421 [Consulta: 26 març 2011].
Tratado de Tordesillas [Madrid, 1973]; Ministeri d'Educació; Facsimil;ISBN:84-369-0261-0, pág.60-p20-25
H.Harrisse. Guide To Medieval and Renaissance Manuscripts in the Huntington Library. berkeley.edu, 10 d'abril de 2012 [Consulta: 11 d'abril de 2012].

Enllaços externs